

Nghiên cứu vấn đề làm đồ chơi cho trẻ mầm non từ vật liệu tái chế

Nguyễn Việt Trung*

*ThS. Trường Cao đẳng Sư phạm Trung ương - Nha trang

Received: 7/10/2024; Accepted: 17/10/2024; Published: 25/10/2024

Abstract: In today's kindergartens, it is a necessary requirement for teachers to teach children how to make toys. In a civilized society, environmental protection awareness is indispensable for every citizen. Creating toys for preschool children from recycled materials has met both the requirements of society and the preschool system to raise awareness of environmental protection and develop creativity in preschool children..

Keywords: Toys, recycled materials, preschool toys made from recycled materials, environmental awareness

1. Đặt vấn đề

Hiện nay, mặc dù công nghệ sản xuất nói chung và công nghệ sản xuất đồ chơi (ĐC) nói riêng đã rất phát triển, nhưng trong các trường mầm non hay đối với các cô giáo dạy trẻ trong các trường mầm non thì việc làm ĐC từ vật liệu tái chế vẫn luôn được chú ý phát triển. Là một giảng viên hàng ngày giảng dạy, trao đổi với sinh viên về nghệ thuật tạo hình nói chung và về tạo hình ĐC nói riêng, tôi thấy việc trẻ được tiếp xúc hay tham gia vào quá trình làm ĐC từ vật liệu tái chế sẽ hình thành cho trẻ về ý thức bảo vệ môi trường và phát triển sự sáng tạo. Vì vậy, trong bài viết này tác giả sẽ trao đổi một số vấn đề trong việc làm ĐC cho trẻ mầm non từ vật liệu tái chế hiện nay.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Khái niệm

ĐC làm từ vật liệu tái chế là những món ĐC được tạo ra từ các vật liệu đã qua sử dụng như chai nhựa, hộp giấy, ống hút, vỏ lon, và nhiều vật liệu khác. Việc tái chế vật liệu để tạo ra ĐC không chỉ giúp giảm lượng rác thải, mà còn giúp kích thích sự sáng tạo và nhận thức về môi trường của trẻ em (hình 2.1).

Dưới đây là một số ví dụ về cách tạo ĐC từ vật liệu tái chế:

- **Chai nhựa:** Có thể biến đổi thành chậu hoa, hộp bút, lợn kiết kiệm tiền, hoặc các con vật dễ thương.
- **Hộp giấy và ống hút:** Có thể tạo ra các con vật dễ thương.
- **Vỏ lon:** Có thể tái chế thành vật trang trí, trồng cây, ĐC, hoặc vật dụng trong gia đình.
- **Giấy xốp và giấy thủ công:** Có thể dùng để tạo ra các hình vẽ, chân gà, cánh gà và nhiều hình dạng khác.

Có nhiều video hướng dẫn trực tuyến giúp bạn tìm hiểu cách tạo ra ĐC từ vật liệu tái chế.

Hình 2.1: ĐC làm từ vật liệu tái chế (từ thùng carton và chai nhựa) của sinh viên Trường Cao đẳng Sư phạm Trung ương – Nha Trang

2.2. ĐC làm từ vật liệu tái chế với những nhiều ưu điểm và hạn chế

2.2.1. Ưu điểm

- **Bảo vệ môi trường:** Sử dụng vật liệu tái chế giúp giảm lượng rác thải và tiêu thụ tài nguyên tự nhiên.
- **Giảm ô nhiễm:** Sử dụng vật liệu tái chế giảm thiểu cần thiết phải sản xuất vật liệu mới, giúp giảm lượng khí thải và ô nhiễm môi trường.
- **Tính sáng tạo:** Vật liệu tái chế thường có nhiều hình dạng và màu sắc khác nhau, tạo điều kiện cho sự sáng tạo và phát triển trí tuệ cho trẻ em.

- **Giảm chi phí:** Sử dụng vật liệu tái chế thường ít tốn kém hơn so với vật liệu mới, giúp giảm chi phí sản xuất ĐC.

2.2.2. Hạn chế

- **Chất lượng không đồng đều:** Vật liệu tái chế có thể không đảm bảo chất lượng như vật liệu mới, dẫn đến sự không đồng đều trong sản phẩm cuối cùng.
- **Hạn chế về sự lựa chọn:** Không phải tất cả các loại vật liệu tái chế đều phù hợp để sản xuất ĐC, điều

này có thể hạn chế sự lựa chọn cho những người sản xuất ĐC.

- **Khó kiểm soát chất lượng:** Việc kiểm soát chất lượng của vật liệu tái chế có thể khó khăn hơn so với vật liệu mới, do đó có thể gây ra một số vấn đề về an toàn cho người dùng.

- **Hạn chế về màu sắc và hình dạng:** Không phải tất cả các loại vật liệu tái chế đều có thể tạo ra các màu sắc và hình dạng mong muốn, điều này có thể hạn chế sự linh hoạt trong thiết kế của ĐC.

2.2.3. Hướng khắc phục những hạn chế ở ĐC làm từ vật liệu tái chế

Sử dụng vật liệu tái chế để làm ĐC là một cách bảo vệ môi trường và giảm thiểu rác thải. Tuy nhiên, việc này cũng đi kèm với một số hạn chế như độ bền kém, an toàn không đảm bảo, và thiếu tính hấp dẫn. Dưới đây là một số cách khắc phục những hạn chế này:

a. Tăng độ bền

- **Chọn vật liệu chất lượng:** Sử dụng những vật liệu tái chế có chất lượng tốt và khả năng chịu lực cao. Ví dụ, các loại nhựa tái chế từ chai nước có thể bền hơn so với các loại nhựa khác.

- **Gia cố ĐC:** Sử dụng các kỹ thuật gia cố như bọc thêm lớp nhựa, vải, hoặc keo để tăng độ bền cho sản phẩm.

b. Đảm bảo an toàn

- **Kiểm tra hóa chất:** Đảm bảo rằng vật liệu tái chế không chứa các hóa chất độc hại. Tránh sử dụng các loại nhựa có chứa BPA hoặc phthalates.

- **Thiết kế an toàn:** Tránh các thiết kế có góc cạnh sắc nhọn hoặc các bộ phận nhỏ có thể gây nghẹn cho trẻ em.

- **Kiểm tra chất lượng:** Thực hiện kiểm tra chất lượng và an toàn trước khi đưa ĐC cho trẻ sử dụng.

c. Tăng tính hấp dẫn

- **Thiết kế sáng tạo:** Tập trung vào thiết kế độc đáo và sáng tạo để thu hút sự chú ý của trẻ em. Sử dụng màu sắc tươi sáng và hình ảnh bắt mắt.

- **Kết hợp các loại vật liệu:** Kết hợp nhiều loại vật liệu tái chế khác nhau để tạo ra các sản phẩm phong phú về màu sắc và hình dạng.

- **Sản phẩm giáo dục:** Tạo ra những ĐC có tính giáo dục, giúp trẻ học hỏi và phát triển kỹ năng.

d. Tạo nhận thức và giáo dục

- **Giáo dục về tái chế:** Dạy trẻ em về tầm quan trọng của việc tái chế và bảo vệ môi trường thông qua việc sử dụng ĐC làm từ vật liệu tái chế.

- **Khuyến khích sáng tạo:** Khuyến khích trẻ tự tạo

ra ĐC từ vật liệu tái chế, từ đó phát triển tư duy sáng tạo và kỹ năng thủ công.

Những biện pháp này không chỉ giúp cải thiện chất lượng và độ bền của ĐC làm từ vật liệu tái chế mà còn giúp tăng cường nhận thức về bảo vệ môi trường trong cộng đồng.

2.3. Một số ý tưởng tạo ra các ĐC cho trẻ mầm non từ vật liệu tái chế

- **Xe đạp từ vật liệu tái chế:** Sử dụng các bộ phận từ vật liệu tái chế có hình dáng giống với các bộ phận của xe đạp như bánh xe, khung, và phanh để tạo ra một chiếc xe đạp ĐC bằng chất liệu mới.

- **Búp bê từ quần áo cũ:** Sử dụng quần áo cũ hoặc vải vụn để may các con rối, búp bê hoặc thú nhồi bông. Có thể tạo ra các mẫu đa dạng và độc đáo trên bằng cách tái chế các vật liệu từ những thứ không còn sử dụng được nữa (hình 2.2).

Hình 2.2: ĐC rối tay làm từ vật liệu tái chế (từ quần áo cũ) của sinh viên Trường Cao đẳng Sư phạm Trung ương – Nha Trang

- **Puzzle từ hộp giấy cũ:** Sử dụng các hộp giấy cũ để cắt thành các mảnh ghép và tạo ra các bức tranh puzzle (tranh ghép). Điều này không chỉ giúp tái chế các vật liệu, mà còn giúp trẻ em phát triển kỹ năng tư duy logic và khả năng tập trung.

- **ĐC xây dựng từ thùng carton:** Sử dụng thùng carton cũ để cắt thành các mảnh và xây dựng các công trình như nhà cửa, tòa nhà, Có thể sơn và trang trí các mảnh này để tạo ra một thế giới xây dựng tuyệt vời cho trẻ em.

- **Trò chơi bóng ném từ chai nhựa cũ:** Sử dụng các chai nhựa trống để làm các trò chơi bóng ném. Có thể cắt các chai thành đôi và treo chúng lên để tạo ra một trò chơi bóng ném thú vị và sáng tạo.

- **Làm các con vật từ nắp chai nhựa:** Có thể tạo ra các con vật dễ thương từ các nắp chai nhựa.

Ngoài ra, cô giáo và trẻ có thể làm ĐC từ chai nhựa, muỗng nhựa, vỏ hộp sữa chua, vỏ hộp sữa bột,

khâu trang bỏ đi, cốc giấy và ống hút, vỏ lon nước ngọt, sắt, đồng, lốp xe bỏ đi. Làm chậu cây, móc treo quần áo, kệ giấy vệ sinh, ĐC cho bé, khay sạc điện thoại,... từ vật dụng hàng ngày.

** Lưu ý khi làm ĐC từ vật liệu tái chế cùng trẻ:*

- Phân loại phế liệu theo mục đích làm ĐC, ngâm rửa chúng với các chất khử khuẩn.

- Chỉ cho trẻ tham gia vào những khâu an toàn, những khâu cần sử dụng đồ vật sắc, nhọn cha mẹ cần chú ý tránh để trẻ bị thương.

- Khi làm ĐC từ vật liệu tái chế, luôn cần đảm bảo rằng các vật liệu đã được làm sạch và an toàn cho trẻ em sử dụng. Vệ sinh tay bằng dung dịch sát khuẩn và khăn ướt sau khi làm xong ĐC.

2.4. Ý nghĩa của việc tạo ra ĐC làm từ vật liệu tái chế

ĐC làm từ vật liệu tái chế mang nhiều ý nghĩa tích cực, không chỉ từ góc độ bảo vệ môi trường mà còn từ khía cạnh giáo dục, xã hội và kinh tế. Dưới đây là một số ý nghĩa quan trọng của ĐC làm từ vật liệu tái chế:

2.4.1. Bảo vệ môi trường

- Giảm lượng rác thải: Sử dụng vật liệu tái chế giúp giảm lượng rác thải đổ ra môi trường, góp phần bảo vệ thiên nhiên và giảm thiểu ô nhiễm.

- Tiết kiệm tài nguyên: Tái chế giúp tiết kiệm các nguồn tài nguyên thiên nhiên, như gỗ, kim loại, và dầu mỏ, cần thiết để sản xuất các vật liệu mới.

- Giảm phát thải CO₂: Quá trình sản xuất từ vật liệu tái chế thường ít tiêu tốn năng lượng hơn và giảm lượng khí thải CO₂ so với việc sản xuất từ nguyên liệu mới.

2.4.2. Mang tính giáo dục

- Nâng cao nhận thức: ĐC tái chế giúp trẻ em hiểu được tầm quan trọng của việc tái chế và bảo vệ môi trường ngay từ nhỏ.

- Khuyến khích sáng tạo: Trẻ em có thể học cách tái sử dụng và sáng tạo từ các vật liệu cũ, từ đó phát triển tư duy sáng tạo và kỹ năng giải quyết vấn đề.

- Giáo dục về tiết kiệm: Trẻ em học được giá trị của việc tiết kiệm và tận dụng những gì mình có, thay vì luôn đòi hỏi mua đồ mới.

2.4.3. Kinh tế

- Chi phí thấp: ĐC làm từ vật liệu tái chế thường có giá thành thấp hơn so với ĐC làm từ nguyên liệu mới, giúp tiết kiệm chi phí.

- Tạo việc làm: Làm ĐC từ vật liệu tái chế tạo ra nhiều việc làm, từ thu gom, phân loại đến sản xuất sản phẩm mới từ vật liệu tái chế.

2.4.4. Xã hội

- Cộng đồng và trách nhiệm xã hội: Sử dụng và sản xuất ĐC tái chế có thể giúp xây dựng ý thức cộng đồng và trách nhiệm xã hội trong việc bảo vệ môi trường.

- Khuyến khích tái chế: Việc sử dụng ĐC tái chế khuyến khích các hoạt động tái chế và tái sử dụng trong cộng đồng, từ đó lan tỏa thông điệp về sự bền vững và bảo vệ môi trường.

2.4.5. Tạo động lực sáng tạo

- Khám phá và phát triển: Trẻ em có thể khám phá và phát triển kỹ năng thủ công và kỹ thuật thông qua việc tự tay làm ĐC từ vật liệu tái chế.

- Kết nối gia đình: Các hoạt động làm ĐC từ vật liệu tái chế có thể trở thành cơ hội để các thành viên trong gia đình cùng nhau tham gia, tạo ra những kỷ niệm đẹp và gắn kết tình cảm.

2.4.6. Khuyến khích tư duy bền vững

- Tư duy dài hạn: ĐC từ vật liệu tái chế giúp trẻ em phát triển tư duy bền vững, hiểu được tầm quan trọng của việc sử dụng tài nguyên một cách hợp lý và bảo vệ môi trường cho các thế hệ tương lai.

Như vậy, ĐC làm từ vật liệu tái chế không chỉ là một sản phẩm hữu ích mà còn là một công cụ giáo dục, tạo động lực cho những thay đổi tích cực trong xã hội và góp phần xây dựng một thế giới bền vững hơn.

3. Kết luận

Trong các trường mầm non hiện nay, việc các cô giáo dạy trẻ phải biết làm đồ dùng ĐC là một trong những yêu cầu tất yếu. Trong một xã hội văn minh, ý thức bảo vệ môi trường là điều không thể thiếu ở mỗi người dân. Việc tạo ra những ĐC cho trẻ mầm non từ vật liệu tái chế, đã đáp ứng được cả yêu cầu của xã hội và hệ thống các trường mầm non về nâng cao ý thức bảo vệ môi trường, và phát triển sự sáng tạo ở trẻ mầm non.

Thông qua sự chia sẻ về một số vấn đề liên quan việc làm ĐC cho trẻ mầm non từ vật liệu tái chế, tác giả mong muốn có thêm sự tham khảo và chia sẻ về những vấn đề đã đề cập.

Tài liệu tham khảo

[1]. Bộ Giáo dục và Đào tạo, Trường Đại học Sư phạm Hà Nội (2003), *Mỹ thuật cơ bản*, (Học phần hai, Giáo trình đào tạo giáo viên MN), Lưu hành nội bộ, Hà Nội.

[2]. *Mỹ thuật cho trẻ em* - Dịch giả Hoài Nha, NXB Dân Trí.

[3]. Nguyễn Thị Như Mai (1992), “*Trẻ em và sự phát triển trí tuệ*”, Tạp chí Nghiên cứu giáo dục.

[4]. J.Piaget (1996), *Tuyển tập tâm lý học J.Piaget*, NXB Giáo dục.